

تحقیقی مجلہ پنجابی زبان تے ادب
ادارہ پنجابی سلیکھ تے رہتل سار

پنجاب کلچر

(چھپماہی)

جلد 05، شمارہ 01، مسلسل شمارہ نمبر 09..... جنوری، جون 2025ء

مدیر اعلیٰ

پروفیسر ڈاکٹر نبیلہ رحمن

مدیر

پروفیسر ڈاکٹر ظہیر احمد شفیق

نائب مدیر

ڈاکٹر محمد عرفان الحق

پنجاب یونیورسٹی، لاہور

مقالہ لکھنے والیوں لئی اصول تے قاعدے / ہدایتاں

- 1- مقالہ ان چھپیا ہووے تے کسے دوسری تھاں چھپن لئی نہ گھلیا ہووے۔
- 2- مقالہ ان پیج پروگرام، 14 فونٹ وچ کمپوز ہووے تے سو فونٹ تے ہارڈ دوویں طرح گھلیا جاوے۔
- 3- مقالے دے پہلے صفحے اُتے پٹھ لکھت معلومات ایس ترتیب نال درج ہوون:
مقالہ نگار دا پورا ناں، عہدہ، ادارہ، ڈاک پیس، فون نمبر: دفتر تے موبائل، ای میل پیس، مقالے دے ان چھپے ہون دی آپ گواہی تے دستخط۔
- 4- ہر مقالے دے نال اوس دا انگریزی وچ خلاصہ 100 (Abstract) توں 200 لفظاں وچ کار لازم لکھیا ہووے تے اوس خلاصے وچ اوہناں اکھراں پٹھ لکیر لائی جاوے۔ جیہڑے انٹرنیٹ سرچ لئی اگھویں یاں خاص (Key words) لئی استعمال ہو سکے۔ گھٹ توں گھٹ 5 اکھراں جیہڑے مقالے دے مختلف پکھاں توں ظاہر کرن مثلاً جے کوئی مقالہ چڑھدے یا مشرقی پنجاب دے ادب بارے ہے تے لفظ Indian Punjabi Literature پٹھ لکیر لائی جاوے جے اس وچ کسے خاص شخصیت، ادبی صنف یاں لوک ادب دا ذکر ہووے تے اوس شخصیت، صنف تے لوک ادب دے اوس خاص کھتیر پٹھ لکیر لائی جاوے۔ ایسے طرح مقالہ جیہناں سرناویاں توں پُردا اے یاں جس بھی کھتیر دا ویرا کردا اے اوہناں دے پٹھ وی لکیر لائی جاوے جو یں Social & Political Culture، Colonial، Feminist، Folk، وغیرہ
- 5- مقالے وچ جدول پہلی وار کسے اہم شخصیت دا ناں آوے تے کمائیاں (بریکٹاں) وچ اوس دی تاریخ پیدائش تے تاریخ وفات (موتے مطابق) درج کیتی جائے۔ جے کر کے حکمران یاں بادشاہ دا ذکر آوے تے اوہدی اوہدی حاکمی دے سال لکھے جان اتے کسے اہم یاں خاص کتاب دی صورت وچ اوس دا چھپن ورا لکھیا جاوے۔
- 6- پنجابی توں علاوہ دو جیاں زبانوں وچ شخصیتاں دے ناں یاں کتاباں دے سرناویں کمائیاں وچ انگریزی اکھراں وچ لکھے جان۔
- 7- حوالیاں، مآخذ اں تے کتابیات لئی ”پنجاب کلچر“ لئی متھے طریقے نوں اپنایا جاوے، مثال دے طور تے:
کتاب دا حوالہ: عبدالغفور قریشی۔ پنجابی ادب دی کہانی (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، 1989ء) 40۔
کتابیات وچ اندراج: عبدالغفور قریشی۔ پنجابی ادب دی کہانی۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، 1989ء
مضمون دا حوالہ: فوزیہ حنیف، ڈاکٹر، ”ترقی پسند تحریک تے پاکستانی پنجابی ڈرامہ“، کھوج 81 (جولائی۔ دسمبر 2018ء): 47۔
مآخذ اں کتابیات وچ اندراج:
فوزیہ حنیف، ڈاکٹر، ”ترقی پسند تحریک تے پاکستانی پنجابی ڈرامہ“، کھوج 81 (جولائی۔ دسمبر 2018ء) 47-81

Online Sources لئی:

ویب سائٹ دا پورا پیس، اوس توں فائدہ چلن دی تاریخ، جس مضمون دا حوالہ دتا جائے اوس دے سرناویں تے لیکھک دا ناں وی دیو۔

- 8- جھیمہائی ”پنجاب کلچر“ HEC دی ’Y‘ کمیٹی وچ شامل ہے تے اوس دی ہدایت مطابق ہی ایس وچ مقالہ چھپان توں پہلاں دو ماہراں کول مخفی تحریری رائے (Blind Review) لئی گھلیا جاندا اے۔ دوواں ماہراں دی مثبت، منفی رائے دے مطابق ہی مقالے نوں ”پنجاب کلچر“ وچ شامل کرن یا نہ کرن دا فیصلہ کیتا جاندا اے۔

آن لائن ویب سائٹ: <https://punjabculture.ipcs.edu.pk/>

انڈیکسنگ ویب سائٹ: <http://tehqqeqat.org>

حوالیاں لئی ہور جانکاری لئی: http://mgrin.ursinus.edu/help/resrch_guides/cit_style_chicago.htm

مدیر: جملہ پنجاب کلچر۔ ادارہ پنجابی سلیکھ تے رہتل سار، پنجاب یونیورسٹی علامہ اقبال کیمپس، لاہور (پاکستان)

E-mail: director.ipcs@pu.edu.pk, punjab-culture@pu.edu.pk

Ph&Fax: 042-99210834

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ہے دنیا دیدی طالب تمامی
”فقم قم یا حبیبی کم تنامی“
ہے تیرا ہر لقب سوئے توں سوہنا
قریشی ، ہاشمی ، عربی ، تہامی
ہے جتھوں تک خدا دی بادشاہی
ہے اوٹھوں تیک تیرا نامِ نامی

(پیر فضل گجراتی)

فہرست

07	مدیر	اداریہ	
		کھوج پرکھ:	
09	پروفیسر ڈاکٹر مجاہدہ بٹ	پنجاب دی رہتل تے خاندانی نظام	1
25	ڈاکٹر ظہیر حسن وٹو/ حماد مشتاق/ ڈاکٹر شبنم اسحاق	لوک کہانیاں: رہتل دیاں کہانیاں	2
37	ڈاکٹر عائشہ رحمان	شفقت تنویر مرزا تے صحافتی پندھ	3
49	محمد اشفاق صدیقی/ پروفیسر ڈاکٹر سید علی رضا	ڈاکٹر یونس احقر دے فلسفہ خیر تے شردا ویروا	4
59	جہانزیب علی	تذکرہ تحصیل میلسی دے پنجابی لکھاریاں دا	5
77	ڈاکٹر خاقان حیدر غازی	پنجاب دی لسانی پالیسی تے پنجابی زبان	6

اداریہ

”پنجاب کلچر“ پنجابی زبان، ادب تے ثقافت بارے سوجھواناں، اُستاداں تے کھوجکاراں دے کھوج تے پرکھ اُتے مبنی مقالیاں تے مضموناں نوں پڑھنہاراں تائیں اپڑاندا اے۔ ہتھلے شمارے وچ چھ مضمون شامل کیتے گئے نیں۔ مڈھلا مضمون پروفیسر ڈاکٹر مجاہدہ بٹ ہوراں دا اے۔ جیہدے وچ اوہناں پنجاب دی رہتل تے خاندانی نظام بارے بھرویں گل بات کیتی اے۔ دوجا مضمون ڈاکٹر ظہیر حسن وٹو، حماد مشتاق تے ڈاکٹر شبنم اسحاق دی سانجھی کھوج اے۔ ایس مضمون دا سرناواں ”لوک کہانیاں: رہتل دیاں کہانیاں“ اے جیہدے وچ ڈاکٹر فیصل جپہ دیاں کھوجیاں لوک کہانیاں نوں خاص طور تے موضوع بنایا گیا اے۔ شمارے وچ شامل تینا مضمون ڈاکٹر عائشہ رحمن دا اے۔ اوہناں مہان پنجابی سوجھوان شفقیت تویر مرزا دے صحافتی پندھ نوں اپنی کھوج تے پرکھ دا سرناواں بنایا اے۔ چوتھے مضمون وچ محمد اشفاق صدیقی نے پروفیسر ڈاکٹر سید علی رضاناں رل کے ڈاکٹر یونس احقر دی شاعری وچ خیر تے شر دے فلسفے بارے کھوج کیتی اے۔ پنجویں مضمون دا سرناواں ”تذکرہ تحصیل میلیسی دے پنجابی لکھاریاں دا“ اے۔ ایس مضمون وچ جہانزیب علی نے تحصیل میلیسی وچ پنجابی لکھاریاں بارے کھوج تے پرکھ کیتی اے۔ شمارے دا اخیر لا مضمون پنجابی سوجھوان، محقق تے شاعر

ڈاکٹر خاتون حیدر غازی دا اے۔ اوہناں ”پنجاب دی لسانی پالیسی تے پنجابی زبان“ بارے اپنی کھوج پیش کیتی اے۔

شمارے وچ شامل سارے مضموناں دی چون ہائر ایجوکیشن کمیشن تے پنجاب یونیورسٹی لاہور دے جاری کردہ قاعدیاں تے ضابطیاں مطابق کیتی گئی اے۔ امید کیتی جاندی اے اپنی پیش کیتی گئی کھوج تے پرکھ سوجھواناں، اتاداں تے پڑھیاراں لئی فائدے مند ہووے گی تے پنجابی زبان، ادب تے ثقافت دے ودھائی ضرور اپنا حصہ پاوے گی۔ پیش کردہ شمارے بارے تہاڈیاں قیمتی راواں دی اڈیک رہوے گی۔

.....مدیر